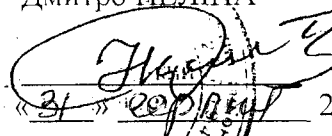
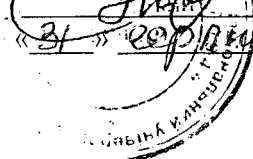

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедра теоретичної і практичної філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛІПА

«31» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ІСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ПІЗНАННЯ

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
спеціалізація
вид дисципліни

03 Гуманітарні науки
033 Філософія
перший (бакалаврський)
Філософія
-
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	4
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Богачов Андрій Леонідович, д.ф.н., професор кафедри теоретичної і практичної філософії

Пролонговано:

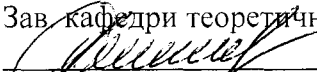
на 2021/2022 н.р. (Масніков Д.С.) «31» 08 2021р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Богачов А.Л., д.ф.н., професор кафедри теоретичної і практичної філософії

Затверджено

« 27 » серпня 2021 р.

Зав. кафедри теоретичної і практичної філософії
 (Людмила ШАШКОВА)

Протокол № 1 від « 27 » серпня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина МАСЛІКОВА)

«31» серпня 2021 року

Пролонговано на 2022-2023 н.р. Протокол №2 від 31.08.2022 р.

Ірина МАСЛІКОВА

ВСТУП

1. Мета дисципліни «Теорія пізнання» – забезпечити студентів знаннями про історію теорії пізнання, її парадигми, принципи та основні ідеї, а також про відмінності та зв'язки між різними теоріями пізнання. Основна увага приділятиметься вивченню різновидів трансцендентальної теорії пізнання, феноменологічній теорії пізнання.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** концептуальні основи теоретичної і практичної філософії, які дають розуміння сутності філософії, її функцій та ролі в історії культури; студенти мають знати специфіку філософських проблем, особливості взаємин філософії з наукою, релігією, мистецтвом, особливості та проблематики сучасних філософських концепцій та варіантів розв'язання філософських проблем, типи наукової раціональності, а також знати онтологічні, гносеологічні, аксіологічні, антропологічні, феноменологічні поняття та орієнтири для формування світогляду й соціальної практики.

2. **Уміти** аналізувати літературу з теоретичної філософії, визначати мету і способи філософських досліджень, застосовувати теоретичні методи, фахово обговорювати головні філософські проблеми, обґрунтовувати свої аргументи.

3. **Володіти елементарними навичками** розв'язування завдань і практичних питань у навчанні, опрацьовувати літературні джерела з теоретичної філософії; обґрунтовувати цілі та напрями досліджень з теоретичної філософії; здійснювати різні види дослідницької роботи (анотація, реферат, бібліографія) з тематики теоретичної філософії, фахово подавати результати досліджень.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Теорія пізнання» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається в 4 семестрі. Курс «Теорія пізнання» складається зі вступу та основної частини.

4. Завдання (навчальні цілі) – надати студентам докладні знання про важливі поняття, методологічні засади (принципи і методи) теорії пізнання, головні її парадигми, особливості розв'язання основних проблем теорії пізнання.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 1. Усвідомлення сенсу філософії, її дисциплінарного розмаїття та місця в системі культури.

ФК 2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

ФК 5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

ФК 7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ФК 10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

ФК 11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

ФК 13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

5. Результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Код	Результат навчання	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
	Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)			

	Знати:			
1.1	предмет, методи, основи теорії пізнання	Лекції, семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, підсумкова контрольна робота.	10
1.2	основну проблематику теорії пізнання та критично осмислювати її	Лекції, семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, підсумкова контрольна робота.	10
1.3	принципи теорії пізнання, сучасні підходи до розуміння принципів теорії пізнання, новітні типології сучасних теорій пізнання	Лекції, семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, контрольна робота, підсумкова контрольна робота.	10
1.4	особливості теорій пізнання: метафізичних, емпіристських, раціоналістичних, трансцендентальних, феноменологічних, матеріалістичних, прагматистських, натуралістичних.	Лекції, семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, контрольна робота, підсумкова контрольна робота.	10
	Вміти:			
2.1	аналізувати та коментувати спеціалізовану літературу з теорії пізнання	Семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, контрольна робота, підсумкова контрольна робота.	10
2.2	пояснювати особливості та умови історичних трансформацій теорії пізнання, пояснювати варіативність сучасних понять і принципів теорії пізнання	Лекції, семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, пояснення до конспекту першоджерел, презентація самостійного дослідження, підсумкова контрольна робота.	15
2.3	здійснювати дослідження літератури з теорії пізнання, спираючись на рекомендації викладача та уникаючи простого переповідання її змісту	Лекції, семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, текст, контрольна робота,	10

			підсумкова контрольна робота.	
2.4	здійснювати докладне дослідження трьох і більшої кількості літературних джерел, здійснювати експертну оцінку теоретичних висловлень на теми теорії пізнання.	Семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, контрольна робота, підсумкова контрольна робота.	10
	комунікація:			
3.1	презентувати результати проведених досліджень і здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів	Семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження.	5
3.2	полемізувати щодо питань теорії пізнання в умовах семінарських занять на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом теорії пізнання	Семінари.	Дискусії.	5
	автономність та відповідальність:			
4.1	нести відповідальність за політико-ідеологічну незаангажованість теоретико-пізнавальних висловлень і пояснень особливостей своїх теоретичних підходів.	Семінари, самостійна робота.	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження.	5

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	4.1
Програмні результати навчання											
ПРН 2. Розуміти розмаїття та специфіку філософських дисциплін, знати філософську термінологію.	+		+	+			+				
ПРН 6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.		+			+		+	+		+	
ПРН 8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.								+			
ПРН 11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.		+			+	+	+	+			

ПРН 18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.								+	+	+		+
---	--	--	--	--	--	--	--	---	---	---	--	---

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.4), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.4); (комунікація 3.1-3.2); (автономність та відповідальність 4.1), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 4.1 – 12 / 30 балів
2. **Самостійна робота №1 (дослідження сучасних підходів до розуміння принципів теорії пізнання, новітні типології сучасних теорій пізнання):** РН 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 3.1, 4.1 – 12 / 15 балів.
3. **Самостійна робота №2 (дослідження особливостей теорій пізнання: метафізичних, емпіристських, раціоналістичних, трансцендентальних):** РН 1.4, 2.2, 3.1, 4.1 – 12 / 15 балів.
4. **Контрольна робота:** РН – 1.3, 1.4, 2.1, 2.3, 2.4 - 12 / 20 балів.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усієї навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) самостійну роботу, 3) контрольну роботу. Всі види робіт у семестрі мають у підсумку:

- в максимальному вимірі $100 \text{ балів} \times 0,6 = 80 \text{ балів}$
- в мінімальному вимірі $60 \text{ балів} \times 0,6 = 48 \text{ балів}$

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар у письмовій формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 48 бали	Max – 80 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До теми: 2, 4, 6, 7-13 протягом семестру. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«2» x 6 = 12	«5» x 6 = 30
Самостійна робота	До тем 1-2: Підготовка та презентація дослідження сучасних підходів до розуміння принципів теорії пізнання, новітні типології сучасних теорій пізнання. (Додаток самостійної роботи студента) – кінець вересня.	«12» x 1 = 12	«15» x 1 = 15
	До тем 7-11: Підготовка дослідження окремого напрямку теорії пізнання. (Додаток самостійної роботи студента) – кінець листопаду.	«12» x 1 = 12	«15» x 1 = 15
Контрольна робота	До тем 1-5	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова контрольна робота		«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу.

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності.

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності.

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

Доповнення / участь в дискусіях

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми.

2 бали – доповнення змістовне.

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

2. Самостійна робота:

15-14 балів студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження

13-12 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності.

11-0 балів - в цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки.

3. Контрольна робота і підсумкова контрольна робота:

20-18 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи.

17-15 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

14-12 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

11-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі.

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89

Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
1.	Предмет і характер теорії пізнання	2		2
2.	Принципи і проблеми теорії пізнання	2	2	4
3.	Метафізична теорія пізнання (Античність)	2		2
4.	Метафізична теорія пізнання (Середньовіччя, початок Нового часу)	2	2	4
5.	Засади психологізму	2		4
6.	Раціоналізм	2	2	4
7.	Емпіризм	2		2
8.	Засади трансценденталізму	2	2	4
9.	Ідеалістична теорія пізнання	4		4
10.	Трансцендентально-феноменологічна теорія пізнання	2	2	4
11.	Діалектико-матеріалістична теорія пізнання	2		4
12.	Прагматична теорія пізнання	2	2	2
13.	Аналітична теорія пізнання	2		4
14.	Натуралістична теорія пізнання	1	2	2
15.	Психофізична проблема. Історизм і скептицизм	1		2 2
16.	Контрольна робота	2		
Всього		30	14	46

Загальний обсяг **90 год.**, зокрема:

Лекцій – **30 год.**

Семінари – **14 год.**

Самостійна робота – **46 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Арістотель. Метафізика. – К., 2022.
2. Богачов А.Л. До питання про діалектичне обґрунтування онтології // Sententiae. – 2017. – № 2 (36). – С. 30-49.
3. Вальденфельс Б. Вступ до феноменології. – К., 2002.
4. Гегель Г.В.Ф. Феноменологія духу. – К., 2004. – С. 17-78.
5. Гільдебранд Дітріх фон. Що таке філософія? – Львів, 2008.
6. Гусерль Е. Досвід і судження. – К., 2009.
7. Генрих Д. Свідоме життя. Дослідження співвідношення суб'єктивності та метафізики. – К., 2006.
8. Гжегорчик А. Життя як виклик. Вступ до раціональної філософії. – Львів, 1997.

9. Кант І. Критика чистого розуму. – К., 2000.
10. Кант І. Критика практичного розуму. – К., 2004.
11. Кант І. Пролегомени до кожної майбутньої метафізики, яка може постати як наука. – К., 2005.
12. Квайн В. Дві догми емпіризму // *Sententiae*. – 2015. – № 2. – С. 9-26.
13. Маркс К. Тези про Фюєрбаха // Маркс К. Вибрані твори. Том 1. – К., Партвидав ЦК КП(б)У, 1936.
14. Платон. Діалоги. – К, 1999.
15. Сепетий Д. Свідомість як суб'єктивність: таємниця Я: В 2 кн. 2-е вид., перероб. – Запоріжжя, 2017.
16. Твардовський К. Вибрані твори. – Харків, 2018. – С. 167-635.
17. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія. Підручник. – К. 2018. – С. 11-239.

Додаткова:

1. Богачов А.Л. Досвід і сенс. – К, 2011.
2. Гусев В.І. Західна філософія Нового часу XVII –XVIII ст. – К., 1998.
3. Гаєр М. Світ Канта. Біографія. – К., 2007.
4. Панич О. Розвідки з історії скептицизму в британо-американській епістемології. Частина 1: Британська модерна філософія (Гоббс, Локк, Барклі, Х'юм, Рід). — Донецьк: Донецький національний університет, 2007.
5. Слотердайк П. Критика цинічного розуму. – К., 2002.
6. *Routledge Philosophy Guidebook to Aristotle and the Metaphysics / V. Politis.* – Taylor & Francis Group, 2005.
7. *The Blackwell Guide to Ancient Philosophy / Ed. by Ch. Shields.* – Blackwell Publishing Ltd., 2003.
8. *The Blackwell Guide to Descartes' Meditations / Ed. by S. Gaukroger.* – Blackwell Publishing Ltd, 2006.
9. *The Blackwell Guide to Epistemology / Ed. by J. Greco, E. Sosa.* – Blackwell Publishing Ltd., 1999.